

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGETES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	2 kor.	Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 .	Egyes szám ára	20 fl.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők. Hirdetések, valamint nyílttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Kényszerűség-e, vagy kaland?

Szédületes arányokban növekszik a kivándorlás, elannyira, hogy ez már nem lassu hanyatlás, nem fokozatos vérvesztés, hanem a nemzeti erőnek kétségbeesésén gyors pusztulása.

Társadalom és törvényhozás aggódva, konsternálva nézik a kóros folyamatot, azon tanakodva, hogyan lehetne gyógyítani a kétségbeesett betegséget.

Háromszázazernél több magyarhonos vándorol ki egy évben Amerikába. És mivel a születési többletünk egy esztendőben átlag kétszázazerre szokott rugni, Magyarország népessége tehát évenként több mint százazerre fogy.

Széchenyi István mondta, hogy olyan kevesen vagyunk, hogy még az apagyilkosnak is meg kellene bocsájtani. Pedig egy félszázad előtt nem gondolhatta a legnagyobb magyar arra, hogy egy nemzet életében arányilag rövid idő alatt ily kétségbeesés száműzi magukat honfiaink a szegény hazából, melynek minden polgára karjára és eszére szüksége van.

Tehetetlenül nézzük a nagy nemzeti katasztrófa szörnyű rombolását s a helyett, hogy a kivándorlással szemben a legmesszebbmenő rendszabályokat alkalmazzunk, csak nagy későn jövünk rá, hogy a mi szerencsétlen kivándorlási törvényünk valóságilag szervezte, megkönnyíti a kivándorlást s lehetővé teszi, hogy az jövedelmező üzletté váljék. Az élet, a gyakorlat bebizonyította, hogy a Széll-kormányzata alatt létesült s korszakalkotóknak tartott: a határszél védelméről, a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvényeinkkel együtt a kiván-

dorlási törvény is nagyon céltévesztett, elhibázott alkotások.

Az ország veszedelmét tovább tetlenül tűrni nem lehet. A törvényhozásnak és a társadalomnak egyaránt tenni, még pedig gyorsan cselekedni kell. Mert ma már tisztában vagyunk azzal, hogy a kivándorlás ijesztő növekedését nem a kényszerűség, nem a létfontartási törekvés, nem gazdasági okok idézik elő. Hiszen azok, akik kivándorolnak, itthon is találnak tisztességes megélhetést, s nincsenek kitéve annak a nyomornak, inségnek, bizonytalanságnak, amely a hazához hűtlen kivándorlók kilenczederészének osztályrészeül jutott a tengeren túl, az eltévelyedett szerencsétlenek filléreiből vígan élő kivándorlási ügynökök által Kánaának hirdett messze idegenben.

Az utóbbi években a munkabérek oly magasra hágtek az egész országban, hogy aki akar és tud dolgozni, nemcsak a tisztességes létfontartást, de — ha csak kissé takarékos — még tőkegyűjtést is biztosító foglalkozáshoz jut.

Azzal is tisztában van minden elfogulatlanul gondolkodó ember, hogy a hazai rőghöz eddig oly szívesen, olyan szeretettel ragaszkodott néplelekbe beleopták a kalandvágyat. Népünk eddig a családi tűzhelynél kereste és megtalálta a boldogulást, de mert a kivándorlás „törvényesen védett” üzlet, az üzereknek pedig érdekében áll felizgatni a nép fantáziáját, fölkelteni benne a vágyakozást — az édes otthon varázsának tönkretételével — az új, az ismeretlen, a bizonytalan iránt. Kiölték a nép lelkéből: „a mindenütt jó, de legjobb itthon” szent igazságának boldogító hitét.

Igen, a megtévesztésből eredő kalandvágy és

nem kényszerűség, nem gazdasági okok idézik elő a kivándorlást. Ennek az igazságnak tudatát kell a nép meggyőződésévé érlelni. És akkor magától meg fog szűnni a kivándorlás.

A kisgazdák és kisiparosok érdekében megindult a kivándorlás csökkentésére, lehető korlátozására irányuló akció. A magyarországyűlés képviselőházában. 120 képviselő aláírásával indítvány adatott be, mely az ipartörvény revízióját, a kontáripár és tisztességtelen verseny megszüntetését, az adóreformot, a kivándorlási törvény módosítását, új települési törvény alkotását, a külföldi és nagyipar elleni védelmet sürgeti.

Ilyen törvényalkotás orvoslás lesz az ország vérvesztése ellen.

A társadalom is megmozdult. A „Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége” f. hó 19-én a kivándorlás és ezzel kapcsolatos nagyhorderejű szociális kérdésekkel foglalkozik, rámutatva az okokra, melyek a kivándorlás ellensúlyozására s a kisiparosok védelmére szolgálnak.

Ha a törvényhozás és társadalom jó akaratú ügyszeretettel korolja fel a nagy szociális kérdést s oda hat, hogy a nép lelkéből kiirtsa a kalandvágyat, a kivándorlási hajlamot s kiveszi kezéből a vándorbotot s lekasztja válláról az idegenben kuldustarisznyává változó vándortáskát, akkor megszűnik a kivándorlás.

Tanító-gyűlés.

Kissé megkésve, de azért megtartották a tanítók járásköri gyűlésüket e hónap 6-án Petrillán. A gyűlés, aminek irt adott a tanfelügyelő látogatása is, nem volt olyan nagysikerű, mint előző években. Valami kedvtelenséget, vagy jobban mondva nemtörődömséget vetünk észre a tanítók közt, ami kár és sajnálatos is. Nem tudjuk mi ennek az oka. Nem is kutatjuk. Lehet, hogy muló tünet az egész, amely a járásköri gyűléseket nem fogja megrontani,

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRCÁJA.

Leány.

Ugy emlékszem Ilonkának hívták. Virágáros leány volt abban a modern Szotomában, amelyet fővárosnak nevezünk. Az üzlet egy emeletes ház földszintjén volt. Rendetlen, de élénk utcában. Az üzlet mellett kávéháza volt egy özeveg asszonynak, a kinek szép barna leányai voltak. Talán kettő. Az emeleten egy fiatal ember lakott kicsiny butorozott szobában. Ez az urfi — úgy hívták rendszeren — gyakran vett virágot a leánytól. Ismerték sokan, nagyon sokan. Udvaroltak is neki, a mi csak természetes, mert egy virágáros leánynak udvarolni mindig szabad. Ő nem tiltja meg, másnak meg nincsen joga. — Este, ha az üzletet bezárták egy magas pincér kísérte haza, a város végén, levő lakására. Olykor egy szőke fiatal embert is láttam, a mint élénken beszélgetve elvált tőle a kapunál. Ennek a szőke fiatal embernek sok pénze volt. Sok, sok. Nem akarom azt mondani, hogy talán azért szerette a leányt. Nem, azt nem is szabad mondanom. Csak hogy szerette. A többiek, akik ismerték, egészen mások voltak. Nem valók voltak, még ideálnak sem. Szegény volt mindenik. Igaz, bohémek legtöbbszörre, mint a leány maga. Ez a bohémiség pedig meglátszott rajta. A ruhája rendetlen; a szeme szűke, almos; az egész élete csupa zaj. Mert a láрма elfeledett mindent. El a boldogtalanságot. El a gyalázatot.

Egy késő este egyedül ment végig az utcákon. Kalapja a karjára volt akasztva. Napernyőjét lóbálva, gyorsan haladt el mellettem s abban a pillanatban,

mikor egy utcasarcon sötét melék utcába tért s a lámpafény megvilágította arcát, saját szerű fény ömlött el egész lényén. Nem volt szép és mégis mintha egy egész világ irigylhetne volna azt a báj, a mely előlött az alakon. Gondtalanul haladt a fényben. Vagy talán gondolt valakire. Egy pár pillanatra belehaladt a sötétségbe a hol eltűnt, mint az árnyék — az ő árnyéka.

Kezdett érdekelni ez a leány. Olyan volt, mint a többi. És mégis egy egészen más, mondhatom szebb valaminek tűnt fel előttem, mint az a sok, sok talán érdekes leány, a kiket oly jól ismertem. Ez az érdeklődés pedig nem volt egyéb, mint a vágy, megismerni az életét. Nem szerelem! Oh! épen nem. Hiszen nekem lehetetlen lett volna szeretnem. Egyetlen vágyam volt s ez: megtudni azt, miért beszélnek vele oly sokat és annyian azok a fiatal emberek, akiket nem ismertem ugyan, de a kiket nem tartok olyanoknak, akik esetleg szellemes fecsegőkkel mulattatnak volna ezt a leányt. Mindeniknek az arcán ott ült már az élet ünötsága, a blazirtság.

Egy este aztán, mikor ismét egyedül, gondolatokba merülve tipegett végig a holdvilággal áttört utcán, megszöklöttem. Nem volt szokatlan előtte ez az ismerkedés, ugy látszott. Egy pillanatig ugyan olyan idegenszerűen nézett reám, mintha el akarna utasítani, aztán beszélt, lassan, vonlatotlan; hangjában volt valami, kedvesebb a zenénél, a mi lebilincsel s ez jól esett nekem. Értettem, miért szaladgálnak utána. Többször találkozottam azután is vele. Megtudtam, hogy romlott, elrontották az a már olyan jól ismert alakok, a kikkel annyit láttam őt s akik úgy körül fogták, mint a fát a napfény. Sajnáltam, nagyon sajnáltam, Kár is

volt érte. Mert a lelke szép volt, mint a téli idő — fagyos, de szép.

Abból a városból aztán eljöttem. Sok ideig voltam egy más világban, a hol én is átváltoztam talán egy kissé. Megtudtam, hogy a romlás a lélek tisztátalansága csak olyan természetes valami, mint akármilyen más. Benne van a rossz a levegőben s ragad magával bennünket az élet. És elfeledtem azt a romlott teremtet, azt a kedves virágáros leányt, a kivel évek múlva találkoztam.

Egy szűk utca kövén ült. Rongyosan, fázva, talán éhezett is. Nem ismert már. Hogy is ismert volna; hiszen olyan kevés volt az az idő, a mit vele töltöttem el, ott a holdfényes utcában, régen, régen, hogy rá sem emlékezhettem. De én megismertem. Rongyos ruhája, beesett szeme, fáradt, száraz fojtó köhögése felzavarta a lelkemet. Eszembe jutott az a rég mult idő, a mikor ott a sok szép urfi között kötötté ez a leány azokat az apró csokrokat, nefeletsből, meg szekfűből, a mik virágossá tették az életét. Mi történt azóta? ime itt ül. dideregve: kenyeret kér. Némán néztem a sápadt arcot. Nem az a régi az, a virágáros leányé. A hang sem az a csengő dallamu hang már. Megviselte mindeniket az idő, a nyomor. Beesett szemében mintha az éhességet láttam volna.

Az volt, az volt! Olyan szomorú volt szegény, olyan szomorú. Megszöklöttem. Nem ismert. Régen volt már az, mikor a kenyéért bokrártát kötött, meg — csokrot adott. Most? Csak fázik, csak éhezik addig, míg egy-egy darab kenyeret kap alamizsnaképen.

Pénzt adtam neki. Azért, a miért régen, még ifjusága idejében, olyan szívesen beszélt velem. Nézte hosszan némán és zokogása elfojtotta a köszönetet. Én

A nagyszámban megjelenő tanítókat Nánán állami igazgatótanító fogadta szíves kartársi szeretettel. Az iskola egyik tanítás-terében Popov Darinka tanítónő igen sikerült tanítást tartott növendékeivel ismertetőn a mondat állítmányát. Eme, a gyűlés keretén kívül ügyesen végrehajtott tanítás után 10 órakor kezdődött aztán a tulajdonképeni gyűlés, melyen Vass Imre társulati tanító, mint alelnök elnökölt. Tartalmas elnöki megnyitójában rámutatott a múlt év tanításiügyi mozgalmára. Megemlékezett az új tanítás-tervekről s aztán az új népoktatási-törvényről, mely — szerinte — a tanítóknak biztosítja az anyagi megélhetést és minden nem magyar ajkú polgárnak kötelességévé teszi a magyar nyelvnek, mint államnnyelvnek elsajátítását. Beszédét a gyűlés teljes szimpátiával fogadta. Második pontja volt az összejövetelnek, Károlyi Lajos társ. tanító felolvasása, majd a felolvasás után Borozán Ifigénia lupényi áll. tanítónő adta elő Szávai Gyulának egyik szépségeiben gazdag költeményét. A kisasszonynak kellemes orgauma van s ha gyakorlatot szeret és előadását a jövőben bizonyos mimikával is fogja kísélni: kiváló szavaló válhatik belőle. Ezek után aztán megejtették a választást is, mivel a három éves ciklus lejárt. Elnökké választották egy szótöbbséggel Salló Károly áll. igazgatótanítót, alelnökké két szótöbbséggel Vass Imre társulati tanítót, jegyző lett Gál János, második jegyző Jezernicki Elemér és pénztáros Bakó Lajos tanítók.

A gyűlés keretén belül aztán a megjelent tanfelügyelő nagyterjedelmű beszédét intézett a tanítókhöz. Irányt akart adni az ezután követendő társadalmi és nevelési munkához. Előadása abban kulminált, hogy a tanítók munkájukat ma már a szociális térre tereljük, nagy mértékben, mert soha olyan hasznos munkát tanító nem végzett, mint a mai, ha megértve a XX. század szavát olyan úton halad, mely egy jövő alapját és pedig józanul megveti. Magyarország megermentését célozza. Szükségesnek tartja a végből azt, hogy a járásköri gyűlések olyan formán legyenek berendezve, hogy azokon a szociális kérdések is minél gyakrabban tárgyalassanak még akkor is, ha az idő miatt mások tárgyalására nem is lenne alkalom. Adja elő az ilyen gyűléseken minden tanító tapasztalatát, gondolatát, terjessze elő esetleges indítványát, hogy úgy kiforrasztva magukat ez eszmék, mint nemes ág legyen beoltva a társadalom testébe. Meg kell beszélni a gyűléseken az új tanítás-tervezetet a legaprólékosabb részletekig, hogy az a kezdőtanító, aki még úgy szólván, csak sejtje az előtte álló nagy tanítási anyag-halmaznak valódi értékét, és nemes tartalmát, teljesen betekinthesse annak a tervezetnek a mélységeibe, amely egy új magyar Magyarországot céloz. Ne maradjanak le a napirendről az

pedig futottam messze. Elfutottam onnan, a hol a múlt, az ifjúságom egyik emléke rongyokba burkoltan áll, mint egy utmutató a sötét éjszakában. Kergetett valami. Az ő képe talán. Ugy égette a lelkemet az a régen elmúlt idő, mint én lettem volna annak a szegény koldus asszonynak a nyomorba taszítója. Visszanéztem. Még ott állt. Kezében a pénz. Nézte merően, mintha nem akarna hinni, hogy segitettem rajta. Aztán megindult nehezkiesen, lomhán, nem úgy mint régen s eltűnt a sötét utca magas palotái között.

Nem láttam többé soha. Még nem is hallottam felőle. Mintha meghalt volna. Talán más városba, szebb vidékre költözött. — Mit ér az neki? Kenyér kell annak a szegény koldusasszonynak, nem szép vidék. Vagy talán még az sem. Elragódik ifjúkori emlékein. Mint a hogy anyyi sokan teszik. Meleg szobát, sok kenyéret álmodik magának. Lelke megtelek a múlt édes gyönyöreivel s ekkor egy pillanatra nem éhes, nem fázik, nem, mert neki az is jó, ami másnak fáj, ami másnak a lelkét megzavarja. Elképzeli azt a virággal telt szobát, a hol egykor, régen szép és gazdag urinak kötötte a bokrétaikat, kaméliából, meg nefelejtsből s úgy örül úgy zokog a boldog idők tudatán, mint a ki mást se tudott egész életében csak sirni és zokogni fájdalmasan.

Neki pedig ez a múlt, a mely tele van szennyel, tele van édes emlékekkel, olyan drága. Mert ifjúkora álmait, lelke keserűségét találja meg benne. Mert az a múlt olyannak tűnik fel, mint egy szép tavaszi nap s a jelen, mint pokol sötétsége, a pokol ezerféle szenvedésével. És ez az élet nem egyéb, mint egy végtelen keserűség neki. Mennyire más, mint az ifjúkora volt. Mennyire más...

Károlyi Lajos.

adminisztrációs kérdések se. Nagyon fontos dolog ez is, mert ma a tanfelügyelőség, mint hivatal, nagy tájékozatlanságot tapasztal ez irányban.

A tanfelügyelő hévvel előadott beszédét nagy figyelemmel hallgatta a tanítóság. Mindenesetre kell, hogy azokat az eszméket, amelyeket ime Hunyadvármegye tanítástügyének vezetője vetett fel a tanítók neves megiszivleljék, de az életbe át is vigyék. Legyen szabad azonban egy megjegyzést fűznünk az elhangzott fejtegetéshez. Úgy hallottuk és pedig eléggé kompetens helyről, hogy a járásköri gyűléseknek ilyen nagyszámban való tartását szükségtelennek tartják illetékes helyen. (Jól lehet, évenként ősszel és tavasszal tartják azokat csak.) És olyanféle mozgalom van indulóban, hogy megtartásukat redukálják egyre. Ha olyan fontos az új tanítási tervezet beható ismerete, a szociális kérdések megbeszélése és más iskola-ügyi munka forciozása: helyes lesz-e e gyűléseket kevesíteni? Vagy, hol és mikor lehet a tanítóknak — közvetlenül érintkezve — a felvetett eszmét megérlelni, hogy az aztán az életben meghozhassa a maga kamatát? Mert ahhoz sok idő, mondhatnánk nagyon sok idő kell, hogy ilyen nagyfontosságú, a népeletet és tanítás-ügyet olyannyira éledeklő eszmék minden oldalról megvilágítva legyenek. S így nemhogy redukálni, de sőt szaporítani kellene az összejöveteleket számát, ha csak egy-két évre is. Mert — úgy érezzük — ez adhatna csak biztos eredményt. Lehet, hogy ez pénzbe kerülne. Pénzbe. De itt, ilyen közvélemények között az nem lehet megakadályozó kő, a szabad előre menetelben.

Annak a megemlékezésével, hogy a gyűlésen jelen voltak Dénei kir. tanfelügyelőn kívül Schreiner József társ. titkár, Huszth Aladár bányamérnök és Sorbán József jegyző, a gyűlésről tudósításunkat befejeztük.

Meg kell azonban említenünk, hogy a tanítók gyűlés után közös ebédre gyűltek össze a petrillai ifjúsági egyesület nagy termébe, hol kellemes hangulattal a késő délutáni órákig maradtak együtt. Az ebédén Dénei Károly kir. tanfelügyelő nagyhatású pohárköszöntőt mondott, melyet Sorbán jegyző tartalmas beszéde előzött meg. A tanítók a Salgótarjáni Köszönbánya Részevnytársulat vendégei voltak.

K.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Esküvő.** Dr. Gross Ignác lupényi fiatal ügyvéd folyó hó 25-én d. u. fél 1 órakor tartja esküvőjét Nagyszébenben özv. Weisz Sámuelné leányával Weisz Helen kisasszonnyal.

— **A petrozsényi iparostanoc új szakfelügyelője** Straub Sándor a pesti elektrotechnikai intézet igazgatója, mint szakfelügyelő f. hó 8-án és 9-én meglátogatta az iparostanocskolát. Látogatása után Schreiner József felügyelő bizottsági elnök jelenlétében tanácskozást tartott a tantestület tagjaival, melyen igen kiemelte az intézetet s köszönetét nyilvánította mind a felügyelő bizottságnak lelkes munkásságáért, mind a tantestületnek. Megígérte, hogy az intézet érdekeit mindig szíven fogja viselni.

— **A „Petrozsényi és Jarasi Ipartestület”** f. hó 9-én d. u. 3 órakor tartotta XI.-ik évi rendes közgyűlését, mely az előjáróság évi jelentését tudomásul vette, a múlt évi zárszámadást jóváhagyta s a felmentvényt megadta, a f. é. költségvetést megállapította s megejtette a választást, megválasztván újból és egyhangulag pénztárnokká Krausz Józsefet, előjárókká szavazatlapokkal: Dunay Mihály, Borsy János, Éder Ottó, Eisler Ferenc, Figuli Antal, Grosz Jakab, Kozák György, Roth Ede, Dóda Károly, Szentgyörgyi Ferenc, Csucs Márk, Schvartz Vilmos, Dékány Imre, Sárosy József és Janik Gáspár iparosokat; Pottagokká: Szokol Dénes, Paki Ferenc, Kleits Péter, Tutte Józsefet. Számvévókké: Opra János, Kluger Fülöp, Roth Frigyes. A gyűlés a legszebb rendben folyt le. Úgy értesülünk, hogy a választást felebbzesséssel meg fogják támadni.

— **Évzáró vizsgák.** A salgótarjáni köszönbánya részvénytársulat petrozsényi, aninószai és vulkáni bányatelepi iskolai záróvizsgáinak sorrendje az 1906—1907. iskolai évben. 1907. június 20. csütörtök d. e. 8 órakor Vulkánban I.—VI.-oszt. róm. kath., gör. kath. és protestáns hittani vizsga, azután az I. és a II.—III. osztály vizsgája. 1907. június 20. csütörtök d. u. 3 órakor a IV.—V.—VI. osztály vizsgája és az I.—VI. ének vizsgája. 1907. június 21. péntek d. e. 8 órakor Aninószan I.—VI. oszt. róm.

kath. és protestáns hittani vizsga, azután az I. és a II.—III. osztály vizsgája. 1907. június 21. péntek d. u. 3 órakor a IV.—V.—VI. osztály vizsgája, továbbá ének és tornavizsga. 1907. június 22. szombat d. e. 8 órakor Petrozsényben róm. kath. hittanvizsga és a I.—II.—III. osztály vizsgája és slójd-kiállítás. 1907. június 23. vasárnap d. e. 8 órakor az ismétlőiskolások vizsgája. E vizsgálatokra a t. szülőket és a tanítási ügy barátait tisztelettel meghívja:

a társulati tanítói testület.

— **A lupényi állami elemi népiskola** évzáró ünnepélyét f. é. június hó 22-én d. e. 8 órakor tartja meg, a következő tárgysorozattal: 1. D. e. 9 órakor isteni tisztelet a róm. kath. templomban. 2. Az iskolában: Himnusz, éneklék az isk. növendékei. 3. „Babadoktor”. Párbeszéd, előadják: Eliasch Vilma és Krizkó Stefánia I. oszt. növendékek. 4. „Este”. Szavalja Csüdör Mariska II. oszt. növendék. 5. „Nemzeti ima”. Éneklék az isk. növendékei. 6. „Szeget-szeggel”. Petőfőtől. Szavalja Lustig Vilmos II. oszt. tanuló. 7. „Fehér galamb”. Farkas I.-től. Szavalja Schwemmhammer Piroska III. oszt. növendék. 8. Sonatina. Zongora játék 4 kézre. Előadják: Sztojka Gabriella II. oszt. növendék és özv. Schmidt F.-né tanítónő. 9. „Hazádnak rendületlenül”. Szavalja Bessenyei János III. oszt. tanuló. 10. „A virágok tündere”. Tompa M.-től. Előadja 8 növendék a IV. oszt.-ból. 11. Hegedűkettős Hohmannról. Előadják: Krizkó Lola III. oszt. növendék és Kekel József tanító. 12. „A nővér”. Incédi L.-től. Szavalja Bábies Gizella VI. oszt. növendék. 13. „A két örökös”. Jakab Ö.-től. Szavalja Günzel Adolf V. oszt. tanuló. 14. „Adjon Isten a magyarnak jónapot”, éneklék az iskola növendékei. 15. Részlet Hunyadi L.-ból, zongorán 4 kézre előadják: Domsa Emilia II. oszt. növendék és özv. Schmidt F.-né. tanítónő. 16. „Ti csak daloltok”. Szabó Endrétől. Szavalja Wencel Mici V. oszt. növendék. 17. Elnöki záróbeszéd, tartja: Külley Elemér gondn. elnök úr. 18. Szózat, éneklék az iskola növendékei. Ezen ünnepélyre az érdeklődőket szívesen látja, a tanítótestület nevében: Sztojka Béla igazgató.

— **A petrozsényi iparostanociskola** évzáró vizsgálatai f. é. június hó 22-én d. e. tartatnak meg. A jutalmak kiosztása 23-án d. e. 10 órakor lesz.

— **Vizsgálatok.** A szentferencrendi nővérek petrozsényi zardaiskolájában az évzáró vizsgák a polgári elemi iskolában a következő sorrendben folynak le: jun. hó 17-én d. e. 8—12 óráig I—II. polgári, d. u. fél 3—4 I—II. elemi. Junius 18-án d. e. 8—12 III—IV. polgári d. u. fél 3—4 III—IV. elemi. Junius 19-én d. e. fél 8-tól fél 12-ig magánvizsgálatok. Junius 19-én d. e. fél 11-től 12-ig tornavizsga. Junius 19-én d. u. 3—5 zenevizsga és évzáró. Junius 20-án d. e. 8 órakor szentmise és utána a bizonyítványok kiosztása. A záróünnepélyre a t. szülőket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja:

Az igazgatóság.

— **A petrozsényi állomás-főnökség figyelmébe.** Többszöri megfigyelésünk után írjuk e sorokat. A Lupény felől jövő délutáni személyvonat érkezési pillanatában Petrozsényből ugyancsak Lupényba indul egy másik személyvonat. Arról azonban elfelejtkeztek gondoskodni, hogy az érkező utasok a kocsikból addig kisse szálljanak, míg az induló vonat az állomást el nem hagyja. Szerencsétlenség elkerülése végett kötelességünk az igen tisztelt főnökséget a körülményre figyelmeztetni, mert pl. a napokban is (hétfőn) a teljes sebességgel haladó vonat előtt rohantak át az érkező vonat utasai. (Beiktetett).

Kiránduló személyvonat vasár- és ünnepnap indul Livazény állomásról: este 1/29 órakor.

— **Szerencsétlenség.** A barbatyeni állomáson sajnálatos szerencsétlenség történt a napokban. Pitzmann Pál váltóór ellenőrző szolgálatot teljesített, mikor egy épen robogó vonat őt elütötte, mivel — állítólag — a eszmasarka a sinek közé szorult s menekülni nem tudott. A szerencsétlen váltóór a vonat darabokra tépte s azonnal meghalt. A vizsgálat megállapította, hogy felelőség senkit se terhel. Pitzmann nagy részvételt temették el s halálát özvegye s három kicsiny gyermeke siratja.

— **Műkedvelői előadás Petrillán.** A Petrilladeák bányai ifjúsági egyesület ma, vasárnap, 1907. június hó 26-án saját helyiségében (Gosztischaféle ház) az egyesület könyvtára javára műkedvelői előadással egybekötött jótékony célú zártkörű táncmulatságot rendez. Belépőjegy: Személyenkint 1 korona, családjegy 2 korona. Kezdeté este 7 órakor. A zenét a

társ. zenekara szolgáltatja. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Szinre kerül: „A tolonc”. Tóth Ede remek népszínműve. Szereplő személyek: Császár Paula, Keiling Rozalia, Kerl Albert, Kerl Péter ifj., Lerch Ágnes, Loy Mariska, Simon Emilia, Lerch Péter, Schenk Maxi, Gadó Lajos, Schenk János ifj., Ladó István, Fränk Frigyes, Chvoj Jarosláv, Lerch Péter, Bijan Miklós, Venczel János ifj.

— **Táncmulatság.** A petrozsényi gör. kel. n. ö. egyet. vasárnap 1907. évi június hó 23-án a gör. kel. templom javára a Wagner szálloda nagytermében nyári táncmulatságot rendez. Beléptidj: Családjegy 2 korona, személyjegy 1 korona. Kezdeté este fél 8 órákor.

CSARNOK.

GYERMEKEIM.

Tudja isten, hogyha baj ér,
Ha elbusít ez a világ,
Ha sivár is ez az élet:
Jut nekem még egy-két virág.
Itt nyílnak a gyermekimben,
Egg illatos kicsi kertben . . .
Akármilyen pompa között
Nem lehetnék ennél szebben.

Tudja isten, ha megingat
A csaldás, a gond, kétség:
Gyermekimnek mosolygóból
Szívembe száll hit, reménység.
Új erőre serkentenek,
Több lángot fog a szeretet.
Érzem, hogy a Gondviselés
Értük teremtet engemet.

Tudja isten, ha kérdezem
A bölcséltől, a vallástól:
Hova megyünk, mivé leszünk?
Nem félek én a haláltól.
Az én hitem megnyugvást ad,
Végső napom alkonyának:
Becsületes gyermekeket
Neveltem fel a hazának . . .

F. Sz. L.

ÉDESANYÁM! . . .

Ki volt aki úgy szeretett engem,
Hogy képzelné se lehetne szebben,
Ki bölcsőmnél volt hűséges dajkám,
Kedves gyönyör mosolygott az ajkán;
S oly édes volt elaludni dalán,
Még a méznél is édesebb talán?
Édes anyám, kedves édesanyám!

Kinek szolgált legszebb öröme
Gyermekkorom néhány boldog éve,
S midőn éltem tavaszára értem,
Ki kísérté szemmel minden léptem,
S életemnek legszebb férfikorán
Ki nézett oly gyönyörködve rád?
Édesanyám, kedves édesanyám!

És kinek volt a fájdalom mélyebb,
Ki virasztott értem annyi éjtel,
Betegségben, vagy másféle bajban
Ki tett többet, hogy segítsen rajtam,
S ha miattam sebet érzett magán,
Keserűség tört ki minden szaván . . .
Édesanyám, kedves édesanyám!

Am a szív, mely szeretve lángolt,
Melynél hozzám senki hűvebb nem volt,
Oly hideg lett! . . . kialudt a lángja,
Mint az a föld, mely reá lett hánnya.
Én meg forró könnyet ejtve porán,
Ha lehetne, fel is támasztanám . . .
Édesanyám, kedves édesanyám!

K. I.

A virág.

„Aki a virágot szereti rossz ember nem lehet” mondja egyik legnagyobb költőnk, Petőfi Sándor. Az, akiről iskolaéveink alatt a tanító őrül nem egyszer hallottunk, de akinek egy-két szép versét olvastuk is, pl. a „Talpra magyar, hi a haza” című kezdetűt is. Petőfi „Talpra magyarja” minden év március 15-én szabadságharcunk emlékére mint egy mély imádság végig zeng

az országon, a Kárpátoktól az Adriáig megrezgetteti az igaz meleg magyar szíveket . . . A költők azzal a sajtósággal tulajdonsággal válnak ki közülünk, közönséges emberek közül, hogy a szeptet mindig fejen találják s így Petőfi Sándor is való igazat mond, mikor azt mondja, hogy akinek szívében a bájos kis virágok iránt szeretet lakozik, annak az embernek lelkeben gazdagon buzog a mindeneket átfogó szeretet érzése.

Nemde ebből az következik, hogy hát, ha virág nemesítőleg hat ránk, ültessük tele kertünket hálásan nyíló virággal s ablakunk párkányára legalább nyáron át teje legyen muskátlival, nemzeti színre virító Kossuth Lajos nevű fuksziával s egyéb olyan virító virággal, melynek telelése nem nehez, kitelel fagymentes kamrában, vagy pincében is — persze, hogy az! A pedagógusok, azaz azok az emberek, akik a gyermeknevelés nehéz terén működnek, már régebben átlátták, hogy a fejlődő gyermek szívvilágára rendkívül kedvező, mondhatni szelidítő befolyással van a virágok iránti szeretetnek a felkeltése és megrögzítése s azért a külföld nagyobb s legkivált gyárvarosaiban, de már nálunk Budapesten is, az ő kezdeményezésükre egyesületek alakultak, melyek szegény sorsu s különösen a munkások, lelki tekintetben nagyon elhanyagolt gyermekei között tavasszal cserépes virágot osztanak ki s a virágok ápolására, gondozására nézve utasítással látják el a gyermekeket. Ősszel aztán egy meghatározott napon az összes gyermekek virágjaikkal megjelennek az egyesület helyiségében — miféle szép látvány lehet. sok száz gyermek egy-két cserép virító virággal a kezében! — s azok a gyermekek, akiknek virágjai a legszebbek, jutalomban részesülnek. A virág persze a gyermekek tulajdona marad. Az eredmény, ahogy azt a népiszkolák megfigyelése alapján megállapíthatják, két-három év múlva meglepő volt: a gyermekek erkölése jobb, szelidebb lett. Külföldön már nagyon sok helyütt a fiatalabb munkásnemzedék háza és sokszor csak tenyérnyi háztájéka nyáron át csupa nyíló virág. A kis házak ablakai tele virággal, a falakon itt-ott fűdezőld futónövények. A virágok egy része a piacra is kerül s így még némi kis hasznót is hoz.

A mi szép országunk népe nagyon kis kivétellel nem szereti a virágot, vagy legalább nem szeret vele pepecselni. Eddig egyedül a Szepességen látni, aránylag az ablakokban sok virágot, a szepesmegyei lakosság azonban nagy része szász eredet, tehát a virág szeretetét Németországból hozta magával s ez nyomban ki is tűnik, amint a megye határait szemünk alig gyönyörködhet virító virágban többé.

Házaink melletti kis kerüjünkben termeljük zöltséget s a zöltség mellé ültessünk néhány folyton virító piros és fehér muskátli-pelargoniat, őszi rózsát fehérét, rózsaszínűt és kéket, aztán egy pár szagos violát, legyen kertünkben közvetlen a sövény alatt néhány bokor pünkösdi rózsza, sárga, kek és fehér lilium, tulipán s egész tavasszal, nyáron és ősszel lesz miben gyönyörködnünk s vasárnaponként az Isten házába néhány szál virággal mehetünk s fiaink pedig kalapjaikkal mellé egész bokrétaikat tűzhetnek. A fiatalokhoz a virág úgy illik, mint a nyári kora reggelhez az Isten-écsilló harmatja. Tegyük gyermekeink kötelességévé — miután megtudtuk, hogy virág nemesítőleg hat a gyermekkedélyre — hogy kis kertünk néhány bokor virágját gonddal, szeretettel ápolják s jutalmunkat gyermekeink megszelidült természetében mihamar megkapjuk.

Az emberek izlése is fejlik s úgy rá jöttek, hogy a városok nagy, emeletes kőházai még ha oly szépen, oly változatosan is vannak építve, rideg, hideg benyomást tesznek s kezdtek a házak ablakait, erkélyeit tele rakni virággal s mindenféle zöld növényekkel s a nagy német és angol városok házai a virágok gazdag, változatos színpontjától egyszerre, szinte megelevenedtek, mintegy melegek lettek. Az angol és német városok példáját legujabban a mi esodaszép fővárosunk is kezdi követni, de Bécs is. Bécs már odáig van, hogy a virággal díszített házakra pályázatot nyit; a múlt nyáron öt virágdíszes ház nyert díjat. A díjakat maga a polgármester osztotta ki a nyerteseknek.

És csak bele kell a virágtenyésztésbe fogni s az ember, mintha csak megbabonáznák, magyarul mondva, egyszerre boldogja lesz virágjainak. Szereti, dődelgeti őket s ha egy-egy azzal halálja meg szeretetünket, hogy hamarabb üti ki kis bimbó fejét, mint vártuk, miféle tiszta öröm fogja el a lelkünket! Megnézzük naponta többször s szinte meg is simogatjuk. Aztán következik a várakozás ideje; az ember alig várja, hogy a bimbó kitarja előttünk gyönyörű, illatos kelyhét. Minden kis virág, minden legkisebb növény, ha szemléljük, ha gon-

dolkozunk rajta, a természetnek egy-egy esodája, egy-egy bevégzett remeke, mely csak egy felsőbb lény, az örök Isten kegyelméből lehetett s hogy a Mindenható nem hiába teremtetette a virágot, az bizonyos. Néma, kis társnak rendelte az ember mellé, hogy ezer bajában színpompájával és illatával gyönyörködtesse. Ültessünk tehát kis kertünkbe, ápoljunk ablakunkba sok, sok szép virágot, néma kis társainkat méltassuk szeretetünkre.

Egy híres angol író ekképpen ír valahol: „Aki életében csak egy kis gyomot tőpött is ki s egy kis virágocskát ültetett is el, már szebb tette ezt a világot, mint amilyen ez előtt volt.” Igaz és szép mondás. Az embernek mindig azon kellene törekedni, hogy mindazt, ami körül veszi szebbé és szebbé tegye.

Felelős szerkesztő: Zádory Károly.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

NYILTTÉR.

Nyilatkozat.

Alulírott, őszinte sajnálkozásomnak adok kifejezést a Huszerl Arthur ur animozsai lakos és közötte történt szóváltás és kifejezések felett kijelentvén egyuttal azt is, hogy Huszerl urat és nejét sérteni szándékom nem volt s a mennyiben őket mégis megsértettem volna, sajnálom és kérem tekintsek ezt meg nem történtnek.

Alsó-Barbatyén, 1907. június hó 14-én.

Gremesperger Dezső.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Sz: 997—907.

Árverési hirdmény.

Livazény község alulírott előljárosága által a községi képviselő testületnek 12—907. kzgy. sz. határozata folytán ezennel közhirrre tétetik, hogy Livazény község vadászati joga 1883 évi XX. t. c. 2. §-a alapján 6 egymásután következő évre azaz 1907. évi június 1-től 1913. év június hó végéig terjedő időre, a kikiáltási árnak 10% bánatpénz letétele mellett nyílt árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni 1907. év június hó 24-én d. e. 10 órákor Livazény község-házánál.

Kikiáltási ár 60 korona.

Az árverés feltételek a körjegyzői irodában megtekinthetők.

Livazény, 1907. június 4.

A községi előljároság.

Sz: 997—907.

Árverési hirdmény.

A. B.-Iszkrony község alulírott előljárosága által a községi képviselő testület és a volt urbéres közbirtokosságnak 5—907. sz. határozata alapján ezennel közhirrre tétetik, hogy az a. b.-iszkronyi volt urbéres tulajdonát képező vadász területe az 1885. évi XX. t. c. 2. §-a alapján 6 egymásután következő időre, azaz 1907. évi június hó 1-től 1913. év június hó végéig terjedő időre a kikiáltási árnak 10% bánatpénz letétele mellett nyílt árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni 1907. év június hó 24-én d. e. 10 órákor a livazényi körjegyzői irodában.

Kikiáltási ár 20 korona.

Az árverési feltételek a körjegyzői irodában megtekinthetők.

A. B.-Iszkrony, 1907. június 4.

A községi előljároság.

Vizsgázott locomobil kezelőket és fűtőket keresünk precíziós vezérművű locomobil üzeműkhöz. Pályázók adják meg eddigi működési helyeiket, az egyes helyen eltöltött időt, életkorukat és családi állapotukat. Villam-villagítási üzemből jártasak előnyben részesülnek.

Hátszegi-központi villamos-telep.

Bérbeadó pincehelyiség.

Folyó év, június 1-től kezdőig két nagy pincehelyiség olcson haszonbérbe adható az evang. papi lakban, Petrozsény templom-utca, Az ág. hitv. ev. presbyterium.

Egy jó házból való fiu **tanoncul felvétetik**
Grausam József mészáros és hentes üzletében
Lupényben. Aki magyar, német és román nyel-
vet bírja, előnybe részesül.

Mosó- és vegytisztító intézet.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke nagyérdemű
közönségének becses tudomására hozni, hogy Petrozsény-
ben a Malea utcában fennálló

mosó- és vegytisztító intézetemet
a legmodernebb segédeszközökkel felszerelve, szakavatott
munkaerő alkalmazásával a legmesszebbmenő igények
kielégítésére berendeztem s elvállalok felelőség mellett
mindennemű **szövet, selyem** s egyéb ruhatisztítást, **va-
salást, fehérnemű mosást** és **vasalást**.

Legfőbb törekvésem a tisztelettel kért pártolást
minden tekintetben kiérdemelni.

Tisztelettel
Kohn Sámuel.

Egy 3 kerekű jó karban levő **gyermek kocsí** potom áron

ELADÓ

Tudakozhatni a kiadóhivatalban.

„ADLER” irógép azonnali telje- sen latható írással.

Az eddigi összes irógépeket főtulmúló „ADLER”
irógépek eladását **Hunyadmegye részére**, kizáróla-
gosan **GRUBER R.** képviseli, kinek üzleti iro-
dájában a **mintagép** megtekinthető.

Ára **550.—K.** gyári ár!

≡ Bérmentve szállítva. ≡

Nagyon könyelmes fizetési feltételekkel.

Papir-, rajz- és írószerraktár.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke n. é. közönségének tiszte-
lettel tudomására adni, hogy 1893. év óta tennálló **papirkereskedésemet**
ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s a legfokozottabb
igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégitem. **Tanszerek, rajz-
és íróeszközök** nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is leg-
olcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: **irodapapírok,
levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák** stb. kereskedésben jutányos
árban kaphatók.

KÖNYVNYOMDA.

Midőn a kultúra tért hódított
a Zsilvölgyben, Petrozsényben
nyomdát állítottam, majd hírlapot
indítottam, hogy a sajtó erejével
szolgáljam a hazafias törekvést.
A kezdet nehézségeivel küzdve
anyagi áldozatok meghozatalával
tartottam fenn s oda fejlesztet-
tem a nyomdát, hogy a legmesz-
szebb menő igényeket a legju-
tányosabban kielégíteni képes
vagyok; miért is a n. é. közön-
ség szíves támogatását kérem.

KÖNYVKÖTÉSZEZET.

A művelt közönség folyton
fokozódó igényeinek kielégíté-
sét szem előtt tartva
könyvkötészetet
rendeztem be s ebbe a szakmá-
ba vágó munkálatok teljesítését
megelégedésre s a legjutányo-
sabban elvállalom.

Tisztelettel:
FIGULI ANTAL.

EREDETI PILSENI ŐSFORRÁS.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására
hozni, hogy a világhírű **Pilseni Polgári Serfőzde**
képviselőtét Hunyadvármegye területére átvettem és az
„Eredeti Pilseni ősforrás” állandóan raktáron
tartom.

Eredeti Pilseni ősforrást hordokban kimér:

PETROZSÉNYBEN: Bózsa József vasuti vendéglője, Petrozsényi
Casinó, Wagner nagy szállóda.
SZURDUKBAN: Kálló Jenő „Tulipán” mulató.

★ VULKÁNBAN: Vulkáni Casinó.
★ LUPÉNYBEN: Dima János központi vendéglője.
★ PUJON: Puji Casinó.

Eredeti Pilseni ősforrást palackban árusít:

PETROZSÉNYBEN: Petrozsényi Casinó, Bózsa József vasuti ven-
déglője, Fehér Igrác, Grausam Károly, özv. Grün
Mórné, Ridwal Joachim, Weinberger Bernát.
SZURDUKBAN: Kálló Jenő „Tulipán” mulatója.

★ VULKÁNBAN: Hermann Izidor, özv. Krausz Péterné, Löwy Her-
mann, özv. Prokopp Sebestyenné, Szuchy Adolf.
★ LUPÉNYBEN: Seidenfeld Mór.
★ PUJON: Abrahám Izidor, Fábán Bertalan, Kohn Mór.

★ A pilseni sör akkor valódi ha a palackok pilseni sör címkével és a dugók oldalt „Eredeti Pilseni Ősforrás” égetéssel vannak ellátva. ★

Tisztelettel

Váradi Vilmos

Pilseni, Kőbányai és Vidéki sörfőzdék petrozsényi főraktárának tulajdonosa.